

MARIA PEURA

ESI

KOI

NEN

Helsingissä Kustannusosakeyhtiö Otava

Suomen Kulttuurirahasto ja Alfred Kordelinin säätiö
ovat tukeneet tämän teoksen kirjoitustyötä.

© Maria Peura ja Kustannusosakeyhtiö Otava 2023

ISBN 978-951-1-44436-7

OTAVA
KIRJAPAINO
Keuruu 2023

*Child you are tender
your name's a whisper*

Sinéad O'Connor, "John I Love You" (1994)

INTRO

”Lapseni, tämän kertominen ei tule olemaan helppoa.”

Makaan rantahiekassa, kuulostelen merta, joka houkuttelee minua laskoksiinsa, en suostu sille, se läimäytti minua kasvoihin eilen, kun yritin matkia lastani, hyppiä aaltoja vasten. Olinko minä Kiinanmerelle liian raskas, lapseni kevytrakenteinen, lainehtiva, kuin aalto itsekin, niin pieni noiden kuohuvien jättiläisten rinnalla. Käsken lapseni rantaan, sanon, että arvioin väärin, ei taida olla turvallinen tämän valtameren tanssi.

Lapseni seuraa minua pyyhkeen päälle vastahakoisesti. Hän haluaa takaisin mereen. Hän ei ole saanut kyllikseen. Enkö minä ymmärrä, että hän rakastaa merta, että meri on hänelle hyvä, enkö minä näe, miten hyvin he tulevat toimeen keskenään, hänen valtamerensä ja hän.

Näenhan minä, lapseni on kuin luotu hyppimään valtavia aaltoja vasten. Ja samalla muistan, mitä matkaoppaassa sanottiin merivirroista. Toistan sen lapselleni, joka heittäytyy hiekalle, itkee lohduttomasti ja kyselee, miten voin erottaa hänet hänen omasta merestään.

Kohottaudun vähän, näen lapseni veden rajassa. Menenkö minä perään, eikö isäpuoli voisi välillä. Mutta hän on etsimässä kioskia toisen lapseni kanssa, he loittonevat käsi kädessä. Näen lapseni mustat hiukset aallokossa, pikkuinen pää kohoa ja vajoaa, voi, kuinka hän nauttii, miksen minäkin.

Suljen silmäni hetkeksi, hiekka on lämpöistä, havahdun, lastani ei näy missään. Ryntään rantahiekkaan, siinä ovat lapseni sandaalit, kahlaan niin syvälle kuin uskallan ja huudan lapseni nimeä. Ei vastausta, vain meri ja sen rienaavat äänet.

Juoksen pitkin rantaviivaa, huudan apua, huudan lapseni nimeä. Saan seurakseni muita, hekin huutavat, lapseni isäpuoli ja toinen lapseni juoksevat kohti. Lastani ei näy, hän on hukkunut, merivirta on pyydystänyt hänet, kuljettanut kuolemaan, mikään ei tule enää entiselleen, olen päästänyt lapseni kuolemaan, valtameren vihaiseen nieluun olen hänet pudottanut.

Yhtäkkiä kuulen lapseni äänen. Hän huutaa, että hänellä oli ihanaa, et usko, äiti, kuinka ihanaa. Hän juoksee minua kohti rantaviivaa pitkin, aivan väärästä suunnasta ja elävänä, niin elävänä. Ihmiset ympärillämme hymyilevät, palaavat alustoillensa. Suljen syliini märän lapseni, rutistan, hän ei ymmärrä hätääni, koska merivirta oli ollut hänen apunaan. Hän oli antanut merivirran kuljettaa aina vähän matkaa, sitten hän oli taas sukeltanut itse, sitten taas virta...

Jostakin syystä tällainen aloitus alkaa tuntua epäuskottavalta. Minun täytyy miettiä toisenlaista aloitusta.

Aloitan rautaputkesta. Olen päättänyt, etten koskaan puhu enkä kirjoita rautaputkesta.

Kaikesta muusta, kunhan en rautaputkesta.

Ei sellaisesta voi. Kukaan ei kestäisi, minä itse vähiten.

Järvestä minä aloitan.

Pitkä uloshengitys, alan vajota, avaan kämmeneni, lapseni asettaa niille sileät jalkapohjansa, ojennan käsiäni, lapseni alkaa kohota.

Hengitysten välinen lyhyt hiljaisuus, syöksyn pintaan, haukon happea, lapseni riemua, kun hän lentää uimarenkaallaan kohti kesäkuun taivasta, sitten laskeutuu loiskahtaen, ui minua kohti, hihkuu, että uudestaan, äiti, uudestaan.

Hengitän onnellista ilmaa, syvään, sitten puhallan ulos, alan vajota, lapseni alkaa kohota. Onni on meidän, me olemme järven.

Olen jo kirjailijuuteni alkuvaiheessa oppinut, ettei välttämättä ole hyvä kirjoittaa julkaistavassa teoksessa itselle hiljattain tapahtuneista asioista. Alani opinnoissa tämä oli sääntö. Ei saanut kirjoittaa ajallisesti läheisistä tapahtumista. Sopiva ajallinen etäisyys oli vähintään viisitoista vuotta.

Uskon tähän. Olen pyrkinyt noudattamaan sääntöä, ainakin suurin piirtein. Olen fiktiokirjailija. Ja tämä, mitä nyt kirjoitan, ei ole fiktiota. Tämä on totta. Ja samalla tiedän myöhemmin väittäväni, että totuus on muuntunut, että se vääjäämättä muuntuu, kun alkaa kirjoittaa, että kirjoittamisen prosessi itsessään alkaa muuntaa todellisuutta. Minun ei ole mahdollista kirjoittaa niin, etten muuntaisi mitään tekstin kokonaisuuden kannalta sopivaksi. Mutta en halua määritellä kirjoittamista nyt liikaa, koska tämä on teos lapsesta, jonka menetin ja sain sitten takaisin, teos esikoislapsestani.

PA

LUU

”Aion kuitenkin pysyä päätöksessäni.”

Nyt. ”Minulla on sinulle kerrottavaa”, sanon lapselleni, ”meidän on keskusteltava.”

Lapseni säikähtää. En kai ole salannut häneltä jotakin olenaisen tärkeää. Selitän, etten ole salannut, en vain ole vielä voinut kertoa kaikkea. Lapsille kun puhutaan asioista heidän ikätasonsa mukaisesti. On tärkeää arvioida huolellisesti, mitä missäkin vaiheessa kertoo. Ja lapseni on muutenkin saanut vahingossa tietää joitakin asioita liian varhain. Olen halunnut olla erityisen tarkka, en ole halunnut haavoittaa häntä lisää. Ja on tietenkin asioita, joista ei pidäkään kertoa omille lapsille, ei missään ikävaiheessa.

”Siis älä sano, että sä et olekaan ollut koko mun elämää raitis”, lapseni toteaa, ”sitäkö tämä on?”

Selitän, että asiani ei koske alkoholiongelmaani. Olen ollut juomatta koko lapseni elämän ajan, asia on juuri niin kuin olen kertonut. Ei ole mitään sellaista, että olisin ensin kertonut vääristellysti ja nyt oikaisisin. On vain jotakin, josta hänen on ehkä hyvä tietää.

”Miten minä tämän sanoisin.”

Yritän löytää aloitusta, ja juuri silloin soi puhelin. Soittaja on äitini, joka on hädissään. Hän kertoo, että he ovat juuttuneet peltoon. Kysyn, miten se on mahdollista, mihin ihmeen peltoon. ”No kesätalon peltoon”, äiti selittää. Hän ja isäni eivät saa työntämällä autoa pois liejusta. Heidän täytyy soittaa vetoapua, mutta numeroa ei löydy. Voisinko minä selvittää numeron. Sanon, että etsin kyllä numeron, mutta miten voi olla mahdollista, että he ovat lähteneet ajamaan autolla, vaikka on sovittu, että auto ei enää liiku pihasta heidän ajamaan. Hätä haihtuu äidin äänestä.

”Kyllä me pystytään ajamaan”, hän sanoo vihaisesti, ”me tehdään niin, että isäs on ratissa ja minä oon silminä vieressä.”

”Ei näkövammaisen saa ajaa autoa”, huudan, ”isä ei saa ajaa autoa.”

Etkä sinä muistisairaana, ajattelen, mutta sitä en sano, ja äiti kuulee sen silti. ”Minulta ei ole otettu ajokorttia pois, lääkäri ei ole ottanut. Minä pystyn aivan hyvin ajamaan.”

”Miksi sä huudat muistisairaalle?” lapseni kysyy, ”mikä se sun asia oli?”

Sanon, että puhutaan toiste. Olen liian kiihtynyt nyt, ei olekaan hyvä mielentila puhua. ”Selvä”, lapseni sanoo. Hänen äänensä on helpotusta.

Kirjoitan omaelämäkerrallista romaania, jossa menetän lapseni ja saan hänet takaisin ja peilaan tätä kaikkea omaan lapsuuteeni, jossa en päässyt muodostumaan siksi, joka minun olisi kuulunut olla.

Nykyään uskallan käyttää sijoittaa-verbiä, toisin kuin silloin, kun lapseni oli sijoitettuna ja kirjoitin yhtä romaaneistani ja kompastuin jatkuvasti tähän viattomaan verbiin. Minä olin itse pyytänyt lapseni sijoittamista lastensuojelulaitokseen, olin itse sitä halunnut, sitä minä toistelin, koska lapsen oli eri asia joutua sijoitetuksi oman toimintansa takia kuin vanhempien toiminnan takia ja joskus kävi näin, vaikka vanhemmat tekisivät kaikkensa, ja minä kuvittelin tehneeni kaikkeni hakiessani apua itselleni ja hänelle.

Kirjoittaen olen matkustanut junalla pohjoiselle napapiirille riistämään äidiltä ajokortin, ja nyt ajan autoa ja vieressäni istuu isä, joka ei näe, takapenkillä äiti, joka ei muista. On niin rauhallista, kun hän ei muista, niin onnellista, kun auto pitää ääntä, enkä kuule takapenkiltä äidin toistuvia kysymyksiä. Ei hänen kuulu kysellä, koska olemme perillä, ja eikö matka koskaan lopu. Minun siellä kuuluisi istua, riidellä pienen veljen kanssa, potea matkapahoinvointia, johon auttaisi vain salmiakki, jota lopulta varattaisiin aina valmiiksi pitkiä automatkoja varten, niitä loputtomia mummoiloihin ajamisia, jotka alkavat kello kuusi aamulla, eikä pysähdystaukoja pidetä, ellei ole pakko. Kuskina toimiva isä haluaa säästää aikaa, ja rikkoa aikaisempia ajoennätyksiä: jos hän viimeksi ajoi mummolaan viidessä tunnissa, niin tällä kertaa hän saisi ehkä nipistettyä neljään tuntiin viiteenkymmeneen minuuttiin.

Muistatko sinä, Maria, isä aloittaa. Muistan, muistan, puhun päälle, muistan, miten sinä isä perillä mummolassa heittäydyt

nyppyläiselle koirankarvojen vuoraamalle sohvalle sankarillisen ajomatkan jälkeen, sihautit auki olutpullon, ja me lapset saimme kokonaisen limsakorin, ja suklaata sai syödä lounaaksi ja välipalaksi ja illalliseksi, muistan, isä. Entäs se automatkan, kun ajoimme helteiseltä pohjoiselta napapiiriltä hyytävän kylmään Keski-Eurooppaan, mutta ei isä siitä, sirkkeliaukiosta isä haluaa, ja yhtäkkiä äitikin valpastuu, artikuloi selkeästi takapenkiltä, että mehän ajoimme jo ohi. Älkää siitä, älkää sirkkeliaukiosta, katsokaa noita suopursuja, emmekö tulleetkin juuri oikeaan aikaan, ne ovat nyt parhaassa kukassaan, emmekö lähtisi keräämään niitä heti kesätalolle päästyämme. Äiti saisi asetella niitä maljakoihin eri puolille taloa, sellaisen äiti vielä osaa, äidillä on kauneuden taju. Annetaan äidin täyttää talo suopursuilla, niiden hurmaavan löyhkän imeä itseensä satuttavat muistot, kaiken liian raskaan, myös sirkkeliaukion. Muistaako Maria, isä pakenee kolmanteen persoonaan, muistaako Maria, ja minä puolustaudun raivokkaasti, sanon, ettei ole ollenkaan luonnollista että pohjanmaalainen varastaa pohjoisnapapiiriläisiltä kolmannen persoonan, joka sitä paitsi mahdollistaa kaikki väärinkäytökset. Eihän ole ihmistä yksilönä, kun saa käyttää kolmatta persoonaa, isä hyvä, teititellään vaikka mieluummin, katsotaan ylöspäin toinen toisiamme, tasavertaisina, ei niin kuin silloin kun olin lapsi, ja jouduin omalle pienelle valtaistuimelleni, jonne rakkaus ei ulottunut, jonne ulottuivat vain palveluksen eleet ja yhtäkkiset raivonpuuskat.

Muistaako Maria, isä jatkaa sinnikkäästi, eikä minun tarvitse vastata, koska äkkiä valpastunut äiti vastaa, että tietenkin Maria muistaa, miten sinä ajattelet, että Maria ei muistaisi. Tietenkin Maria muistaa omat lehmänsä. Niin muistaako Maria, isä jankkaa, muistaako Maria Marian lehmät. Missä, missä ovat nyt Marian lehmät. Missä ovat Marian käpylehmät.

Olen kirjoittanut rantasaunalla aamuyöhön, nukkunut aaltojen suloisessa loiskeessa. Järvi on huuhtonut unistani huojennusta. Kävelen paljain jaloin pellon poikki talolle, jossa vanhempani ovat ajat sitten heränneet kuulostelevaan, koska minä mahdan saapua aamupalalle. Heidän innostuksensa saa minutkin kuplimaan. Piirtelen muistikirjaani samalla, kun keskustelemme siitä, miten yö meni, minkälainen päivä mahtaakaan olla tulossa. He ovat lähellä, kosketusetäisyydellä, ja minä voin äkkiä puhua päälle, kun äiti sanoo saman kuin viime aikoina joka ikinen kerta puhelimesta. Siis joka kerta, kun olen soittanut, hän on ilmoittanut juuri lukeneensa minun kaunokirjallista teostani. Hän ei lue enää muuta kuin minun kirjojani. Hän väittää lukevansa järjestyksessä alusta lähtien, mutta ei se pidä paikkaansa. Hän lukee mistä sattuu, eikä hän ymmärrä lukemaansa. Hän ei ole enää se terävä, kielellisesti lahjakas ja kirjallisesti orientoitunut ihminen, jonka masennuksen puristuksessa minä yritin saada henkeä kasvaakseni edes jonkinlaiseksi ihmiseksi. Hän on muistisairas, ehkä hän romaanini ilmestyessä on jo niin romahtanut, ettei enää pysty lukemaan edes mekaanisesti.

Olen kuljettanut vanhempani tiilitaloon ja palannut kesätalolle jatkamaan sitä, mikä lähti liikkeelle rantasaunan sähköttömyydessä.

Aion jäljittää syylliset.

Valitsen kirjoituspaikaksi yläkerran lastenhuoneen. Kirjoitan saman keltaisen, tarroilla koristellun kirjoituspöydän ääressä, jonka ääressä lapsenakin kirjoitin. Sänky, jolle suoristan itseni kirjoittamisen lomassa lepäämään, on sama, joka kannatteli minua lapsuuden kaikissa vaiheissa. Täällä minulla on riittävän hyvä pystyäkseen ottamaan vastaan minkä tahansa pahan.

Lastenhuoneen varaavaa takkaa koristava lohikäärme on maalattu piiloon. Vanhempieni kuvataiteilijaystävä oli yrittänyt tehdä lohikäärmeestä hauskan. Päivisin se sitä olikin. Iltaisin ja öisin se riehui valtoimenaan, eikä minulla ollut muuta mahdollisuutta kuin puristaa silmät kiinni ja rukoilla.

Nyt seinää peittää lohkeileva valkoinen maali. Lohikäärme kurkistelee sen rakosista. En minä tänne unohtamaan tullutkaan. Huolehdin todistajistani, jotka kuoriutuvat rappeutuvien seinien rakosista, luihuavat ikkunoiden repsottavista tiivisteistä.

Muistatko sinä, lapseni, kuinka lähdit heti uimaan kohti pintaa, kun minä vain maltoin rauhoittua, kuunnella käsilläni sinun maailmankaikkeuttasi. Kuinka laskin käteni sinun asumukseksi pintaveteen, ja lävitseni virtaava rakkaus läpäisi oman nahkani uppiniskaisuuden, ja sinä asetuit valoisaa rajaa vasten, ja juuri siinä sinä vahvistuit niin, että saatoit kaikesta huolimatta kasvaa juuri sellaiseksi kuin sinut oli tarkoitettu.

Muistatko, miten sinä asetuit minuun heti, kun olin muuttanut vähäksi aikaa takaisin pohjoiselle napapiirille. Minä en tienyt, että sinä olit jo saapumassa silloin, kun tein pyhiinvaellusmatkan vanhaan synnytyssairaalaan, kävin kauniin rehtorintalon, syntymäkotini, pihalla ja yritin kurkistella autioista ikkunoista varhaislapsuuteeni.

Sitten rakennukset purettiin. Nyt astelen tyhjyyden halki, sen saman, johon sinä saavuit täyttämään maailmaani. Muistatko sinä, miten kiljahtelit ilosta kantorinkassa, jota minä halusin kantaa, vaikka joka askeleella lyyhistyin.

Muistatko sinä, muistathan sinä, miten minä tein kaikkeni, jotta sinä saisit kurkottaa kohti avaraa taivasta, josta minut erottaa nyt lapsuuteni kesätalon huopakatto, jonka alle tyynnyn kirjoittamaan, eikä se enää vajoa niskaani vaan kohoilee hengitysteni tahdissa. Minun kudokseni pehmenevät, keuhkoni laajenevat, minä pystyn hyvin kirjoittamaan kaukana eteläisestä työhuoneestani, koska sinä, lapseni, olet vihdoin turvassa.

Ennen pohjoiselle napapiirille matkustamista tapahtui jotakin merkittävää. Poikkesin kahvilaan, jota olin boikotoinut, koska minua oli kerran kielletty tulemasta sinne kirjoittamaan. Nyt

menin pitkän tauon jälkeen itsekään oikein tietämättä, miksi. Tarjoilijan nähdessäni halusin ajatella, että tämän takia.

Tarjoilijana kahvilassa oli nainen, jonka lapset kävivät aikoinaan samaa koulua kuin minunkin lapseni. Hän tervehti iloisesti, muistin että hän oli näyttänyt usein aiemminkin ihmeellisen valoisalta. Hän kysyi heti, mitä lapselleni kuuluu.

Kysymys sysäsi liikkeelle saman vyöryn kuin vuosia sitten, kun hän oli koulun pihalla kysynyt lapseni kuulumisia.

Lapseni oli vaiettu. Hän oli käynyt yksityiskoulua vuosien ajan, ja olin tottunut siihen, että me vanhemmat rupattelemme lapsistamme. Yksityiskoulussa oli ollut paljon lapseni ystäviä, vaikka lapseni sosiaaliset ongelmat olivatkin vaurioittaneet monia ystävyys-suhteita.

Toisesta lapsestani, joka oli myös aloittanut samassa koulussa, oli puhuttu normaalisti. Hän oli ollut suloinen, rakastettu osa pikku yhteisöä.

Mutta ensimmäinen lapseni oli sijoituksen myötä lakannut yhteisössämme olemasta.

Minä, joka kasvoin perhesalaisuuksien sairastuttamassa kodissa, olen aikuisena valinnut radikaalin avoimuuden. Pysin puhumaan ääneen mistä tahansa enkä koskaan sano lapsilleni, ettei meidän perheemme ongelmista saa puhua ulkopuolisille.

Minulla on tietenkin kaikissa elämänvaiheissani ollut omat sokeat pisteeni, eikä radikaali avoimuuteni edelleenkään täytä kaikissa tilanteissa sille laatimiani kriteerejä.

Olin ehkä puhunut lapsestani liian avoimesti. Olisi kenties pitänyt ymmärtää, että harva haluaa eläytyä tilanteeseeni.

Minulle oli usein sanottu suoraan, että älä kerro, tuo on liian rankkaa. Minun oli ollut vaikea hyväksyä sitä, etten olisi saanut kertoa lapseni kuulumisista. Vähitellen olin kuitenkin oppinut, alkanut itsekkin välttää hänestä puhumista.

Tämä oli johtanut siihen, että joka kerta saapuessani yksityiskoululle, olin tuntenut itseni hylkiöksi. Kun kahvilassa työskentelevä nainen oli tullut koulun sadonkorjuujuhlassa luokseni, laskenut kätensä hellästi olalleni ja kysynyt, mitä lapselleni kuuluu, olin purskahtanut itkuun. Olin kertonut, kuinka kiitollinen olen hänelle. Pitkästä aikaa minusta oli tuntunut, että minäkin saan olla olemassa ja että minun lapseni saa olla olemassa. Nainen oli halannut minua lämpimästi.

Ja kun tapasin hänet nyt yllättäen kahvilassa ja kerroin lapseni hyvät kuulumiset, tunsin jälleen valtavaa kiitollisuutta ja sain vaimoin pidäteltä itseäni heittäytymästä hänen syliinsä itkemään.

Minä en ole enää nuori. Nuorempia varten on laadittu ajallista etäisyyttä koskevat säännöt. Minulta saattaa loppua aika kesken. Päätän kirjoittaa uusin säännöstein: on kirjoitettava niin läheltä kuin ikinä pystyy. Siispä minä kirjoitan lapseni nyt, kirjoitan sen, miten en tunnista hänessä enää sitä levotonta ihmistä, joka oli jatkuvasti syöksymässä tulimereen. Sitä, jonka vasen käsi ei tien-nyt, mitä oikea tekee. Sitä, joka jatkuvasti poikkesi merkityltä reitiltä, ekysi erämaahan, virui viikkokausia teillä tietymättömillä. Kirjoitan hänet, joka on rauhoittunut, osaa säädellä tunteitaan, hänet, joka kerran oli villi ja silloinkin samalla älykäs ja herkkä. Ja hän oli huumorintajuinen, hän oli minun lapseni, hänen keskittymiskykynsä vain oli erilainen. Hän havaitsi kaikki häiriötekijät, hänen aivojensa aktivaatiotasoa laski helposti, hän turhautui, hän kohtasi väärinymmärrystä, hän oli ympärivuorokautisesti valpas, hän havahtui helposti unesta, päivällä hän kuormittui. Uudessa päiväkodissa hän piti lepohetkellä silmiään sormilla auki, jottei nukahtaisi. Hän halusi ehtiä leikkimään, kaverit olivat hänelle tärkeitä. Hän rakasti vauhtia ja jännitystä. Kotona hän pysähtyi vain lukemaan tai kuuntelemaan tarinaa tai katsomaan elokuvaa tai pelaamaan. Hän oli minun lapseni, minä olin hänen äitinsä, silloinkin, kun hän tuli aamuneljältä pomppimaan minun pääl- leni, kun olin tehnyt koulutehtäviä puolille öin, ja kuudelta soisi kello. Minä kuiskasin, että mene kulta takaisin nukkumaan tai tule tähän äidin kainaloon, nukutaan yhdessä, mutta ei hän halunnut, hän oli virkeä, ja minä ehdotin, että menisitkö omaan huoneeseesi, leikkisitkö ihan hiljaa, lukisitko, kuuntelisitko satu- kasettia, mutta ei hän halunnut. Hän halusi leikkiä äidin kanssa,

halusi pomppia äidin päällä, kunnes äiti nousisi, aloittaisi päivän, osallistuisi hänen virkeyteensä. Minä maanittelin vielä, sitten kuulin yhtäkkiä itseni karjuvan, että nyt menet, nyt jätät minut rauhaan, nyt annat minun nukkua tai tulen hulluksi, en kestä enää. Nyyhkytin kohta keittiönpöydän ääressä, pyysin anteeksi, mitä se vaikutti, koska sama tapahtui kuitenkin uudelleen, vaikka en halunnut uskoa sitä. Tämä oli viimeinen kerta, en karjaisisi enää koskaan. Mitä varmemmin päätin, sitä varmempaa oli, että karjaisin. Minä tarvitsin unta. Tarvitsin jonkun, joka jakaisi yön, eikä sekään riittäisi. Minä tarvitsin jonkun pitämään minusta huolta, koska lapseni oli löytänyt minusta seuraa, eikä se hylätty, pelokas pienokainen, joka minä unen riiston tapahtuessa olin, ollut mitään hyvää seuraa.

Nyt. Oman lapsuuteni yöt palaavat mieleeni, kun tarkastelen vanhan äitini olemusta, hänenkin ohemistaan, uudenlaista haurauttaan, hänen ihoaan, joka on tuon tuosta läpimärkä hiestä, hänen kivuliaisuuttaan, hänen lyhyhistyneisyyttään, hänen pirstaleisuuttaan käsieni välissä.

Olen siirtynyt kesätalolta vanhempieni luokse tiilitaloon. Äiti on purnannut ajokortin riistämisestä. Hän ei millään pysty hyväksymään sitä. Mutta nyt kiukku on haihtunut. Hän valittelee kipujaan, ja minä uskallan laskea käteni hänen hartioilleen, kuljettaa niitä varovaisesti hänen hentoon tukkaansa, sipaista päänahkaa niin, ettemme lipsahda vanhoihin kurjuuden uomiin, ja hän huokaisee ja sanoo, että on se hyväkin, kun ei tarvitse enää jännittää autonratissa. Ja hän kääntelee käsiään kuin muistaisi, miten ne rystyset valkoisina puristivat rattia, joka yritti kaivautua hänen rintakehänsä sisään, niin lähelle hän oli aina hivuttanut penkin. Kun mainitsen siitä, hän kysyy, mitä tarkoitan, eihän hänellä ole koskaan ollutkaan ajokorttia, enkä uskalla kysyä, muistaako hän, että tässä on hänen tyttärensä käsineen, samoine sormineen, jotka hänen äitiyttään hoitivat, niitä verhoava iho vain jo hiukan ohuempi, jo hieman rypistynyt, mutta ei yhtä paljon kuin äidin lähes läpikuultavan ohut iho.

Kirjoitan äidin, jonka takia olen joutunut jättämään betoni-työhuoneen nykyisessä kotikaupungissani. Yöjunan jyske on tuudittanut minua. Olen uneksunut ajasta ennen heinän käärimistä tiukkaan muoviin, heinäseipäistä, joiden karheat piirteet pehmenivät kesäyön valoissa, yhtenä lempeänä rintamana kääntyivät katsomaan yläkerran ikkunaan, josta salaa kurkistelin, vaikka

olisi pitänyt nukkua. Huomenna minä tulen, elehdin niille, älkää vain häipykö, huomenna minä tulen leikkimään.

Ja huominen tuli, joka kerta se tuli, ja heinäseipäät paikoillaan, kasvottomina, pisteliäinä. Eivät ne ikinä kieltäneet halaa-masta, lomitsean puikkelehtimasta, enkä minä antanut periksi. Haavaisin jalkapohjin, raapiutunein poskin ja käsivarsin vaadin yön lupauksen lunastamista.

Onko ilta, pimeyttä ei ainakaan. Painajaisunet valossa, mitä se sellainen on. Porot peltoa hamuamassa, ei tiedä, onko päivä vai yö. Ei sellaista kestä. Että herää milloin sattuu, eikä ihmisiä ole missään. Kellot seisovat mykkinä, silti ne valehtelevat. Ei tiedä niistäkään. Ei tiedä aikaa, vaikka yön jotenkin tietää. On sääskiä enemmän. Päivän tietää kuumuudesta, nyt näköjään yönkin, hiki virtaa.

Sitten se kuivuu, käpristyn kuin lehdet kuivuneessa saunavastassa. Muistot alkavat kuoriutua, vaikka sanon ettei vielä saa.